

START-DOCUMENT – PROFIELWERKSTUK SOCIOLOGIE

Onderwerp: VLUCHTELINGEN IN NEDERLAND EN EUROPA

Er zijn op dit moment wereldwijd veel mensen op de vlucht voor oorlog en geweld. Hoewel meer dan 90 procent van deze vluchtelingen in buurlanden terecht komt, zoeken sommigen van hen asiel in Europa. Momenteel zien we bijvoorbeeld als gevolg van geweld in Syrië dat groepen vluchtelingen in Nederland arriveren. De berichtgeving hierover heeft een maatschappelijk debat in gang gezet waarin verschillende ideeën naar voren komen over hoe om te gaan en te reageren op de instroom van asielzoekers.

Achtergrondinformatie:

Binnen de landen die het Schengenverdrag hebben ondertekend, waar de meeste landen van de Europese Unie toe behoren, kunnen inwoners vrij reizen. Er geldt vrij verkeer van goederen en personen. Voor mensen buiten Europa gelden er andere regels, zij mogen niet zomaar Europa in en kunnen zich er niet gemakkelijk vestigen.

Een deel van de mensen die asiel aanvragen in een Europees land, mag (tijdelijk) blijven. Een groot deel krijgt echter geen verblijfsvergunning. Momenteel vindt er op Europese en op nationale schaal een debat plaats over hoe Europese landen om moeten gaan met asielzoekers. Aan de ene kant gaan er stemmen op om de instroom van vluchtelingen zoveel mogelijk te beperken. Een te grote hoeveelheid asielzoekers zou volgens sommigen de maatschappelijke orde verstoren, omdat zij – zo wordt verondersteld - er andere culturele waarden op na zouden houden. Bovendien wordt er door tegenstanders van ruimhartige vluchtelingenopvang beargumenteerd dat vluchtelingen een te grote economische druk op samenlevingen leggen, doordat er voor hen voorzieningen getroffen moeten worden die uit algemene middelen betaald worden. Maatregelen die tegenstanders van ruime asielopvang voorstellen zijn dan ook grensovergangen bemoeilijken en de opvang die er is versoberen. Een te genereuze opvang zou een zogenaamde ‘aanzuigende werking’ hebben, denken zij.

Aan de andere kant zijn er mensen die betogen dat het niet reëel is om te denken dat vluchtelingen aan de grens tegen te houden zijn. Bovendien zien zij het zo goed mogelijk opvangen van vluchtelingen als een morele plicht. Daarnaast trekken zij ook de veronderstelling dat asielzoekers de samenleving en welvaart zouden belasten in twijfel door te wijzen op de bijdragen die vluchtelingen binnen Europa kunnen leveren. De Duitse bondskanselier Angela Merkel pleit voor een Europese verdeelsleutel. Hierbij is het de bedoeling dat alle EU-lidstaten een deel van de asielzoekers opnemen, zodat elk land verantwoordelijkheid draagt voor de opvang van vluchtelingen binnen de EU.

Het is voor sociologen interessant om onderzoek te doen naar deze verschillende standpunten en ideeën over asielzoekers en hoe die samenhangen met opinievorming, beleid en burgerinitiatieven.

Onderzoeksvragen:

- Op wat voor manieren wordt er over vluchtelingen gesproken in de media of in alledaagse gesprekken en hoe hangt dat samen met verschillende standpunten over beleid? Let op de terminologie die gebruikt wordt (bv. immigranten, asielzoekers, gelukszoekers, economische vluchtelingen etc.).
- Wat zijn de verschillen in asielbeleid tussen Europese landen? Vergelijk bijvoorbeeld twee of drie landen. Denk goed na over waarom je deze landen met elkaar wilt vergelijken (bijvoorbeeld aan de grens met Europa en niet, of zuid- en noord-Europa)
- Hoe komt het dat sommige groepen zich actief verzetten tegen de komst van asielzoekers, terwijl andere groepen initiatieven nemen om asielzoekers op te vangen en te ondersteunen?
- Hoe is het asielbeleid in Nederland ontwikkeld in de afgelopen 20 jaar? Kijk hiervoor naar beleidsdocumenten van de overheid en naar documenten van de Tweede Kamer.
- Hoe wordt bepaald of asielzoekers voor een verblijfsvergunning in aanmerking komen?

Onderzoeksmethoden:

Welke onderzoeksmethode je kiest, is afhankelijk van datgene wat je wilt onderzoeken. Houd dus bij het kiezen van een onderzoeksmethode goed in gedachte wat je wilt onderzoeken en kies de methode die het best bij jouw onderzoeksvraag past.

- Literatuuronderzoek
 - Zoek literatuur die over het onderwerp gaat en kijk ook naar beleidsdocumenten.
- Media analyse
 - Voorbeeld: analyseer alle berichtgeving en opinies over vluchtelingen in een krant gedurende een korte periode of vergelijk verschillende kranten met elkaar.
- Observatieonderzoek
 - Voorbeeld: Observeer bij initiatieven bedoeld om asielzoekers te ondersteunen, bijvoorbeeld opvang van vluchtelingen op treinstations of kledinginzamelacties.
 - Voorbeeld: ga naar inspraakavonden over vluchtelingenopvang.
- Interviewonderzoek
 - Voorbeeld: Interview bezoekers van een inspraakavond of mensen die betrokken zijn bij hulpacties.
 - Voorbeeld: Neem interviews af met iemand van de IND of iemand die werkt bij een asielzoekerscentrum.

Je kunt ook onderzoeksmethoden combineren.

- Voorbeeld: Onderzoek of er overeenkomsten en/of tegenstrijdigheden zijn tussen de manier waarop in de media over vluchtelingen wordt gesproken en door deelnemers aan inspraakavonden of hulpacties.

Literatuur:

- Ghorashi, H. (2007). 'Ik ben veilig maar niet gelukkig' De impact van de verzorgingsstaat op het leven van vluchtelingen. *Filosofie in bedrijf (tijdschrift voor cultuur management en organisatie)*, 71(3/4): 73 – 85. Beschikbaar via <http://halleghorashi.com/nl/wp-content/uploads/2010/12/Filosofie-in-Bedrijf-Ghorashi.pdf>
- Holder, F. ten & Boer, M. de (2012) *Kleine stappen van grote betekenis. Een nieuw perspectief op humane opvang van asielzoekers*. De Werkelijkheid. Amsterdam: Vrije Universiteit Amsterdam.
Beschikbaar via <http://www.werkelijkheid.com/images/uploads/Onderzoek.pdf>
- Houtum, H. van & Vugt, J. van (2012) *Eerlijke nieuwe wereld*. Zoetermeer: Klement

Er worden veel opinieartikelen geschreven over dit onderwerp, die je vindt via google of krantensites.

Links:

- <https://decorrespondent.nl/1381/drie-knuppels-in-het-hoenderhok-van-het-migratiedebat/105179871148-1a62d60e>
- <http://www.flipvandyke.nl/>
- <http://heindehaas.blogspot.nl/>
- <http://verblijfblog.nl/>
- <http://journalistiek.npo.nl/dossiers/asielbeleid>
- <http://www.vluchtelingenwerk.nl/feiten-cijfers/wie-asielzoeker>
- <https://www.coa.nl/nl/asielzoekers>
- <http://www.asylumineurope.org/>